SOCIAL NETWORKS AND THEIR IMPACT ON PERSONALITY

Solomiya Pinkovska¹, Larysa Klymanska²

Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

¹Student, Department of Sociology and Social Work

²Doctor of Political Science, Professor, Department of Sociology and Social Work

Background: Scientists have found that social networks have a huge impact on society and individuals. This influence can be both positive and negative, which necessitates the social control over the behavior of the people who use them. This is especially true when it comes to young people, as it is the group most involved in the use of social networks and can easily be influenced.

Purpose: To establish, on the basis of social networking research, the real status of the role of social networks in young people's lives in Ukraine.

Methods: The theoretical method of research was to analyze the documents used to study the works of scientists who researched social networks. For a better understanding of the problem, an *empirical method* was used, namely, a qualitative sociological study was conducted to analyze the personal experience of young people in the study of the topic "Social networks as a factor of socialization of the youth of the city of Lviv".

Results: An analysis of the transcripts of in-depth interviews confirmed our hypothesis about the existence of a framework in which informants view their presence on social networks and the impact of social networks on the socialization process.

Conclusion: Thus, the results of the study indicate that social networks occupy a significant place in the lives of young people who, through the continued use of social networks, are exposed to their influence. Social networks often form an addiction in young people and this is reflected in their perceptions of themselves and those around them.

Keywords: social networks, socialization, personality, youth, dependence on social networks.

Популярність соціальних мереж перетворилась нині на одну з основних ознак сучасних комунікацій. Соціальні мережі функціонують як специфічний комунікативний простір, і основною ознакою, яка відрізняє їх від інших середовищ спілкування є висока впливовість на учасників взаємодій. Достатньо зазначити, що головним тригером всесвітньої паніки навколо вірусу COVID-19 сьогодні стали соціальні мережі, які ще 10 років тому не мали такого поширення. Соціальні мережі стали каталізатором панічних настроїв, джерелом коронавірусних фейків. (Frenkel, S., Alba, D. & Zhong, R. Surge of Virus Misinformation).

Соціальні мережі сьогодні відіграють роль потужного чинника на шляху до соціалізації молодих людей, тому на часі дослідження, які би дали можливість зрозуміти, яку саме роль вони відіграють у житті особистості.

Феномен соціальних мереж, їх впливу на життя людини та соціальну залежність від мереж неодноразово описувався в працях багатьох західних та вітчизняних науковців, а саме: Дж. Морено, Дж. Барнса, Е. Ботта, С. Мілгрема, Д. Треверса, Р. Берта, К. Янга, А. Войскунського, С. Вассермана, М. Кастельса, Б. Латура, Дж. Ло, Дж. Рітцера, Дж. Уррі, Б. Уелмана, К. Фауста, О. Князевої, Л. Лебедевої, Д. Мальцевої, К. Шпери, С. Ушкіна, А. Фоміна, Д. Іванова, І. Семенової, В. Сілаєвої, Г. Градосельської, С. Коноплицького, В. Щербини, Є. Прохоренко, С. Романенко, Н. Коритнікова, П. Бурд'є, В. Бюля, Ж. Делеза, А. Турена, А. Раньї, П. Ердос та ін.

Соціальні мережі перетворюються нині на один із найпотужніших агентів вторинної соціалізації людини. Наповнення соціальних мереж відображає реальний стан розвитку суспільства. Соціальні мережі виступають як засіб інформаційних війн, маніпуляцій людьми. Під впливом мережевого суспільства змінюється стиль життя людей, зокрема, звичні канали отримання інформації, характер міжособистісних взаємин, структура дозвілля, відбувається інтенсивне формування нових моделей взаємодії з середовищем. І, безумовно, все це впливає на безперервний процес соціалізації молоді людини.

Соціалізацію особистості із врахуванням впливу соціальних мереж слід розглядати у двох аспектах. По-перше, це соціалізація безпосередньо у віртуальному просторі, коли особа засвоює правила та цінності, моделі поведінки у віртуальній реальності у своєму бажанні інтегруватися в мережеві спільноти. Тут набуває особливого значення рівень комп'ютерної та інформаційної грамотності, знання правил і наявність навичок взаємодії в Інтернет просторі. По-друге, це вплив «віртуальної» соціалізації на реальну поведінку в реальному світі. Нині ця віртуальна складова соціалізації «виграє» за своїм потенціалом у змаганнях з інститутами реального життя, які реалізують первинну соціалізацію. Інтернет це той простір, який допомагає молодій людині задовольняти потреби, які часом з ускладненнями можна задовольнити в реальному житті. Це потреба бути самостійним і незалежним від батьківського контролю; потреба у самореалізації та створенні своєї власної ідентичності (такої, яку не завжди можна створити у реальному соціальному оточенні); потреба визнаватися і бути належним до визначеної групи; потреба у спілкуванні з цією групою, потреба в отриманні і наданні інформації; потреба почувати себе безпечно (інтернет-простір надає відчуття такого уявного контролю над ситуацією).

З другого боку, зависання в соціальних мережах містить у собі визначені загрози. Через соціальні мережі, як вже було зазначено, поширюється неправдива інформація, яка в кризових ситуаціях, може спричинити паніку. Людина, яка з головою поринає у простір соціальних мереж, неспроможна добровільно від них відмовитися, виникає залежність від соціальних мереж. Тенденції зростання такої залежності відзначають в останніх дослідженнях проведених за сприяння ЮНІСЕФ. Так, за даними дослідження:

- 44,7% підлітків у робочі (навчальні) дні проводять у соціальних мережах 4 години та більше (34,1% хлопців та 54,6% дівчат).
- Більше половини (55,4%) опитаних визнають, що проводять забагато часу в соцмережах (46,8% хлопців та 63,3% дівчат).
- Практично кожен четвертий (23,9%) підліток повідомив, що в нього псується настрій, коли не можна увійти у соцмережі (19,6% хлопців та 27,9% дівчат)
- 43,6% зазначили: їхні батьки кажуть, що вони проводять забагато часу в соціальних мережах (35,7% та 50,9% відповідно).
- 25% підлітків постійно відчують, що не можуть думати ні про що інше, крім моменту, коли знову матимуть можливість користуватися соціальними мережами.
- кожен десятий підліток регулярно брехав батькам або друзям про час, проведений у соціальних мережах (Unicef Ukraine, 2019).

Для кращого розуміння цього феномену у листопаді 2019 року нами було проведене навчальне якісне соціологічне дослідження. Саме якісне дослідження дозволяло глибше дослідити проблему, проаналізувати особистий досвід людей на тему «Соціальні мережі як чинник соціалізації молоді міста Львова». За мету такого дослідження було означено виявити вплив соціальних мереж на життя та соціалізацію молодих людей. Поглиблені інтерв'ю були проведені із звичайними людьми, які не є експертами в означеній темі, але користуються простором соціальних мереж. Використання так званої теоретичної вибірки дозволило нам підібрати: типового інформанта – молоду людину (віком 19-29 років), яка постійно користується соціальними мережами та визнає свою залежність від них; специфічного (ексклюзивного) інформанта - молоду людину (віком 19-29 років), яка майже або взагалі не користується соціальними мережами та не вважає себе залежною від них; нетипового інформанта – старшу людину (віком 45-60 років), яка досить часто користується соціальними мережами.

Аналіз транскриптів поглиблених інтерв'ю підтвердив нашу гіпотезу щодо існування рамок, в яких інформанти розглядають своє перебування у соціальних мережах і вплив соціальних мереж на процес соціалізації. Перед проведенням інтерв'ю було виділено наступні категорії: 1. вплив соціальних мереж на життя людини; 2. залежність від соціальних мереж; 3. негативні сторони використання соціальних мереж

За категорією **«вплив соціальних мереж на життя людини»**: усі інформанти визнають наявність такого впливу: дехто називає це прямою прив'язаністю: соціальні мережі *«впливають, тільки навіть через ту причину, що я не відриваюся від телефону надовго»*, і *«важко уявити собі своє життя без Інтернету»*. Інший (людина, яка мало користується соціальними мережами) не згадує про прив'язаність, але говорить про вплив як про нав'язування *«ідеальних»* образів та щасливого життя через що у нього виникає відчуття неповноцінності та негативно впливає на сприйняття себе.

Категорія **«залежність від соціальних мереж»** виявляється через визнання інформантами існування проблеми такої залежності *«Все зав'язано на нашому телефоні. Абсолютно все....якби в нас це забрали зараз просто з рук, ми відчували би себе безпорадними»*. Частина інформантів вважає, що через цю залежність виникають ускладнення у спілкуванні, бо всі постійно у соціальних мережах і не помічають зовнішній світ: *«...коли спілкування обмежується виключно до того, що розказали якісь там Інста-блогери, Інста-моделі і це все..., то це залежність в плані жити чужим життям в тих мережах»*. Залежність від соціальних мереж -це встановлення пріоритету за мережею перед реальним життям: *«Перше мережа, потім все решта. Не чують, не бачать нічого. Це раз. Заходивши в громадський транспорт - ніхто нічого також не бачить, всі в мережах»*, *«Телефони не випускають з рук. Ну це, свого роду... залежність. І дуже погана залежність. Тому, що люди мають спілкуватися живим спілкуванням, а не в мережах»*. Отже, залежність від соціальних мереж насправді існує у сучасному світі. Усі інформанти визнали її існування та вплив на життя людей, відзначили негативні риси та наслідки такої залежності.

Категорія **«негативні сторони використання соціальних мереж»** розділилась на декілька підкатегорій: **«небезпека, яку несуть соціальні мережі»** усі інформанти підтверджують, що соціальні мережі можуть бути джерелом негативу у їхньому житті: по-перше, що у соціальних мережах міститься дуже багато негативної, агресивної, расистської, такої, що зачіпає права інших людей, інформації, по-друге, ця негативна інформація опосередковано психологічно негативно впливає на самопочуття і самооцінку молодого людини *«.....зосереджуючись на певному негативі.....вони будуть соромитися себе, тому що їм буде здаватися, що вони не такі ідеальні, не такі усміхнені, не досягнули того, що досягнули інші люди, ну, тому постійно будуть себе вганяти у все більші комплекси»*. Інформант вважає негативом те, що люди під впливом соціальних мереж піддають сумніву свої успішність, щастя, зовнішність і тому прагнуть змінюватися вдаючись до певних модифікацій тіла. Це пригнічує їх і створює комплекси через нав'язування мережових ідеалів. Друга підкатегорія, яку ми виокремили в категорії «негативні сторони використання соціальних мереж», це підкатегорія **«незручності через використання соціальних мереж»**. До таких незручностей інформанти в основному віднесли затратність часу на зависання в соціальних мережах *«... забирає занадто багато часу. Занадто багато»*, зокрема, один з інформантів говорив про те, що через активне використання соціальних мереж відчуває певні фізичні незручності (не висипається) і витрачає половину свого дня на гортання сторінок у соціальних мережах, замість того, щоб проводити час корисно. Інший інформант (людина, що мало користується соціальними мережами) зазначав, що виникають непорозуміння з друзями через те, що вона рідко заходить у соціальні мережі і може не одразу відповісти на повідомлення а у людей формується хибне враження *«.....що мені байдуже до них і що я не хочу спілкуватись»*. До категорії «негативні сторони використання соціальних мереж» можна віднести і підкатегорію «можливість булінгу», тобто інтернет-цькування – *««І ще ж є така річ як кібербулінг. Ну тобто, коли людей відверто цькують в соціальних мережах, певні їхні дії, вчинки або просто зовнішній вигляд. Я розумію, що це просто слово в Інтернеті, але воно дійсно має якийсь негативний відбиток, тому що людину це може загнати в глухий кут, бог знає до чого довести»*; *«Це зробити дуже просто, когось образити, зробити просто якийсь смішний недолугий мемасік, залити його і виставити на загальний огляд. Саме порушуючи честь, гідність дитини, людини, якихось її особливостей чи вад, чи недоліків. Через Інтернет це зробити дуже легко, і воно майже не карається, тому що щось довести, знайти винуватця через Інтернет дуже важко»*.

Отже, результати дослідження свідчать про те, що соціальні мережі займають досить вагоме місце в житті молодих людей, які через постійне використання соціальних мереж піддаються

їхньому впливу. Соціальні мережі часто формують залежність у молодих людей і це відображається на їхньому сприйнятті себе та оточуючих.

References

Frenkel, S., Alba, D. & Zhong, R. Surge of Virus Misinformation Stumps Facebook and Twitter. *The New York Times* (2020).

Unicef Ukraine. (2019) Ukrainian teenagers have started smoking less, but alcohol use, access to drugs and dependence on social networks are increasing. Retrieved from URL:<https://www.unicef.org/ukraine/uk/esp2019>

Список використаних джерел

Frenkel, S., Alba, D. & Zhong, R. Surge of Virus Misinformation Stumps Facebook and Twitter. *The New York Times* (2020).

Unicef Ukraine. (2019) Українські підлітки стали менше курити, проте вживання алкоголю, доступ до наркотичних речовин та залежність від соціальних мереж зростають. Отримано з URL: <https://www.unicef.org/ukraine/uk/esp2019>

Contact information:

Pinkovska Solomiya

pinkovskasolya@ukr.net

Klymanska Larysa

Larysa_kl@ukr.net